

Mevrouw
Postbus 85881
2508 CN Den Haag

Datum
9 december 2021

Onderwerp
Meeuwen en
gezondheidsrisico's

Geachte mevrouw

In uw antwoord op de vraag of er gezondheidsproblemen zijn die samenhangen met meeuwen kan ik u de volgende overwegingen meegeven.

De vraag of meeuwen schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid is een complexe vraag, hij valt uiteen in een aantal onderdelen.

1. Het eerste onderdeel is de vraag of de vogel fysieke schade aan mensen aan kan richten.
2. Het tweede onderdeel is de vraag of kadavers van meeuwen een gezondheidsrisico vormen.
3. Het derde onderdeel is of de wijze van foerageren een risico vormt.
4. Het vierde onderdeel is de vraag of uitwerpselen van meeuwen een risico vormen.

In dit stuk zal puntsgewijs op in worden gegaan.

1. Fysieke schade door levende vogels

Meeuwen kunnen mensen aanvallen wanneer deze nesten dreigen te verstoren of wanneer deze voedsel bij zich hebben in het foerageergebied van de meeuw.

De schade is relatief beperkt en bestaat meestal uit krassen van de nagels en pik- en beetwonden, naast blauwe plekken en schrik en angst.

- Geagiteerde meeuwen zullen eerst waarschuwen door krijsen om de mens weg te jagen.
- Indien de mens niet regeert kan de meeuw laag neerduiken als waarschuwing, maar geen fysiek contact maken.
- Wanneer beide eerste stappen geen resultaat geeft, kan de meeuw poepen of voedsel uitspugen, soms met grote nauwkeurigheid, met het doel de mens te raken.
- Als je nu nog niet weg bent, zal de meeuw naar beneden vliegen en contact met je maken, meestal je hoofd, met zijn poten, soms met verwondingen.
- Door met de armen te zwaaien, wordt de meeuw alleen maar agressiever.

Er zijn duidelijke waarschuwingssignalen die opgevolgd kunnen worden, echter dit kan tot problemen leiden. Bij het uitvoeren van werkzaamheden zal het soms onmogelijk zijn om de plaats te verlaten.

Dit kan een confrontatie tussen mens en dier opleveren waarbij de mens zeker schade op kan lopen.

Bij kolonies meeuwen is er soms sprake van aanvallen door groepen meeuwen, de reactie van de eerste aanvallende meeuw stimuleert de kolonie tot het leveren van een defensieve reactie, waarbij de indringer door een groep meeuwen kan worden aangevallen.

Dit fenomeen wordt zeker waargenomen tijdens het broedseizoen.

2. Vormen kadavers van meeuwen een gezondheidsrisico

Alle kadavers van dieren hebben dezelfde risico's.

De geur

Het staat buiten kijf dat dode dieren na een paar dagen na dood erg stinken. Dode lichamen beginnen na een paar dagen te rotten en dit geeft een zeer onaangename geur. Hoewel de geur geen gezondheidsrisico oplevert, kan het je verblijf in huis of op een werkplek ondraaglijk maken. Het duurt weken om de geur kwijt te raken wanneer het karkas niet juist wordt afgevoerd.

Ongedierte

Een karkas is een overblijfsel van een dier maar ook een plaats waarin organismen zich kunnen bevinden. Denk hierbij aan bacteriën en virussen die ziekten veroorzaken bij zowel mens als huisdier. Daarnaast komen lintwormen, rondwormen en andere soorten lichaamswormen veel voor bij dode dieren. Ook vormt een kadaver een bron van voedsel voor plaagdieren.

Wanneer een karkas opgeruimd wordt op een juiste manier met gebruik van de juiste materialen voor persoonlijke bescherming vormen kadavers geen probleem wanneer deze gevonden worden in de directe omgeving.

3. Risico door wijze van foerageren

Uit recent onderzoek is gebleken dat meeuwen een voorkeur hebben voor voedsel dat gereed is gemaakt voor humane consumptie.

Hoewel veel dieren negatief worden beïnvloed door verstedelijking, sommige soorten lijken te gedijen in stedelijke omgevingen. Zilvermeeuwen (*Larus argentatus*) komen veel voor in stedelijke gebieden en scharrelen vaak voedsel weg dat door mensen is weggegooid. Het lijkt er op dat meeuwen menselijke gedragssignalen gebruiken bij het foerageren in de stedelijke omgeving.

Een foeragerende meeuw kan bedreigend zijn voor mensen. In praktijk komen (schijn)aanvallen voor waarbij schade zoals eerder genoemd onder fysieke schade, kan ontstaan.

Verder is er sprake van overlast door het feit dat meeuwen bij het foerageren afval kunnen doorzoeken, ook wanneer dit is opgeslagen in zakken. Dit verspreide afval is aantrekkelijk voor plaagdieren welke foerageren op andere fracties afval.

Elk plaagdier heeft zijn eigen problemen, van ratten en muizen zijn deze zeer bekend. De schade welke veroorzaakt wordt door muizen en ratten valt uiteen in twee hoofdgroepen, gezondheidsschade en economische schade.

De gezondheidsschade hangt samen met het leefgedrag van deze groep plaagdieren, er wordt door hen gefoerageerd in afval en in water wat niet per definitie vrij is van

ziekteverwekkers. Uitwerpselen en urine worden ook daar gedeponeerd waar bijvoorbeeld voedselbereidingen plaatsvinden. Bij het verwijderen van urine en uitwerpselen komen er relatief grote hoeveelheden toxinen vrij die op hun beurt aanleiding kunnen zijn voor het ontstaan of verergeren van allergische klachten, waarbij verergering van COPD een ernstig gevolg kan zijn.

De economische schade ontstaat door het knaaggedrag waarbij kabels, isolatie, beplating en andere materialen kunnen worden beschadigd naast de schade die ontstaat door het eten van voedselvoorraden die niet voor deze plaagdieren bestemd zijn.

De reden dat meeuwen foerageren in stedelijke gebieden is het feit dat er een overvloed aan voedsel aanwezig is op een relatief goed bereikbare afstand van broed- en rustgebieden en omdat de omgeving zelf ook goede plaatsen biedt om te rusten of te overnachten. Een gevolg hiervan is dat oude en zieke dieren op deze wijze kans zien om langer te overleven.

4. Uitwerpselen en andere uitscheidingsproducten en gezondheidsrisico's veroorzaakt door meeuwen.

Meeuwen kunnen, net als andere wilde vogels, ziekten bij zich dragen en deze verspreiden via uitwerpselen. Uit recent onderzoek blijkt dat meeuwen in staat zijn om diverse soorten bacteriën en virus te transporteren van vuilstortlocaties naar stranden. Er is geen reden om aan te nemen dat deze verspreiding niet in de stedelijke omgeving kan plaatsvinden.

De aandoeningen die vaak genoemd worden zijn: aviare tuberculose, erysipelas, ornithosis, cryptococcose, histoplasmose, salmonellose, cryptosporidiose, campylobacterose, and escherichiose. De verwekkers van deze aandoeningen kunnen worden teruggevonden in de uitwerpselen van meeuwen.

Naast de directe verwekkers van aandoeningen worden er ook multi-resistente bacterien teruggevonden in meeuwen uitwerpselen.

Multi-resistente micro-organismen zijn micro-organismen die niet of verminderd gevoelig zijn voor antibiotische of antivirale middelen. Meeuwen pikken dit soort micro-organismen op tijdens het foerageren en zijn in staat deze over grote afstanden te vervoeren en te verspreiden.

Samenvatting

Een enkele meeuw in de stedelijke omgeving vormt geen probleem, echter door de overmatige aanwezigheid van foerageer-, broed- en rustplaatsen in de directe omgeving van de humane populatie neemt de kans op verspreiding van ziekteverwekkers toe.

Met name het feit dat de meeuw het gedrag op efficiënte wijze kan aanpassen aan de humane populatie. Door het aanbod van overvloedige hoeveelheden voedsel kunnen zieke meeuwen langdurig overleven en eventuele aandoeningen ook in de humane populatie verspreiden.

Meeuwen kunnen, net als andere wilde vogels, ziekteverwekkers overbrengen waarbij de meeuw door zijn weinig teruggetrokken levenswijzen en de aanpassing aan de humane populatie dit eerder en vaker kunnen doen.

Advies

Neem maatregelen om de druk van de meeuwenpopulatie op de humane populatie af te laten nemen, dit kan enerzijds door reductie van de meeuwenpopulatie in stedelijk gebied, anderzijds door de hoeveelheid aangeboden broed-, verblijf- en foerageerplaatsen in stedelijk gebied te reduceren.

Het een kan niet zonder het ander, wanneer stedelijke gebieden aantrekkelijk blijven voor meeuwen bestaat de kans dat een groter deel van de jonge meeuwen tot volle wasdom komt en is de reductie van de populatie slechts tijdelijk.
Er is een integraal plan nodig om de meeuwenoverlast te bestrijden.

Met vriendelijke groet,

 Toezicht & Preventie | Medische Milieukunde & THZ
GGD Zuid-Holland Zuid
Karel Lotsyweg 40 | 3318 AL Dordrecht
Postbus 166 | 3300 AD Dordrecht

Geraadpleegde literatuur en websites

<https://www.avma.org/resources-tools/avma-policies/infectious-risk-animal-carcasses-natural-disasters>

<https://www.cdc.gov/disasters/animaldisposal.html>

<https://www.fao.org/3/cb2464en/CB2464EN.pdf>

<https://www.nature.com/articles/s41598-019-46326-1>

<https://www.npr.org/2020/03/03/811722527/staring-at-seagulls-makes-them-less-likely-to-steal-your-food-scientists-find?t=1637748601452&t=1637762822300>

<https://www.nationalgeographic.com/science/article/seagulls-are-carrying-a-dangerous-superbug-through-the-skies>

<https://medicalxpress.com/news/2019-07-gulls-drug-resistant-bacteria-humans-scientists.html>

<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/histoplasmosis/symptoms-causes/syc-20373495>

<https://www.cdc.gov/fungal/diseases/histoplasmosis/symptoms.html>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7172416/>

<https://www.medicalnewstoday.com/releases/61646#1>

<https://iacuc.wsu.edu/zoonoses-associated-with-birds/>

<https://www.wired.com/2011/09/seagulls-resistant-poop/>

[https://www.journalofinfection.com/article/S0163-4453\(07\)00812-2/fulltext](https://www.journalofinfection.com/article/S0163-4453(07)00812-2/fulltext)

<https://phys.org/news/2020-10-seagulls-penguins-pigeons-drug-resistant.html>

https://ec.europa.eu/food/system/files/2020-12/sci-com_scah_out73_en.pdf

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7172416/>

<https://bird-x.com/transmissible-diseases/>

<https://academic.oup.com/jac/article/74/9/2566/5523291?login=true>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0048969713011133>

<https://royalsocietypublishing.org/doi/pdf/10.1098/rsos.191959>

<https://www.sciencedaily.com/releases/2020/02/200225221344.htm>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6754825/>

<https://www.newscientist.com/article/2235193-seagulls-are-more-likely-to-pick-up-food-that-humans-have-handled/>

<https://wahis.oie.int/#/report-info?reportId=42965>

<http://www.meeuwenindestad.be/nl/meeuwenoverlast/overlast-beperken/>

<http://www.meeuwenindestad.be/files/meeuwen-en-huisvuil.pdf>

<https://www.sciencedirect.com/search?q=seagull&pub=Science%20of%20The%20Total%20Environment&cid=271800>